

Sektionen för socialtjänst

SKR:s socialchefs nätverk – möte 28 februari med anledning av utvecklingen i Ukraina

IT-säkerhet/cyberattacker (Patrik Sundström, SKR)

Cyberattacker har pågått en längre tid, men det har varit en upptrappning den senaste veckorna. Ett 70-tal hemsidor kopplade till den ukrainska regeringen och ukrainska banker drabbades förra veckan. Även Ryssland har börjat drabbas, då olika internationella hackare riktar attacker mot t.ex. mediabolag och banker i Ryssland.

Bedömningen är att Ryssland har kapacitet för fler cyberattacker. USA har informerat att de kommer att svara direkt på varje digitalt angrepp. EU har inrättat en särskild insatsstyrka mot cyberattacker, framför allt med inriktning på att ge Ukraina ett proaktivt stöd. Sverige behöver också ha en beredskap. Vi använder samma mjukvara och system som Ukraina, vilket gör att även vi kan drabbas av ”spill” från attacker som är riktade mot Ukraina. Detta skedde nyligen i Baltikum.

SKR försöker följa utvecklingen noga och föra dialog med statliga myndigheter om vikten av att kommuners och regioners samhällsviktiga verksamheter inkluderas i planeringen och att ni får den information som behövs så tidigt som möjligt. I dessa frågor är det dock svårt att få ut information. En myndighet som exempelvis FRA är av förklarliga skäl hemlighetsfull kring sin verksamhet.

SKR går tillsammans med kommunerna igenom de nätverk inom cybersäkerhet som finns i kommunerna för att snabbt kunna sprida information om t.ex. vad som upptäcks i en specifik kommun. SKR:s ledningsgrupp har också inrättat en särskild samverkansgrupp för dessa frågor. Bedömningen är att kommuner och regioner är ganska sårbara för attacker, och många är oroad med tanke på vad som hände i Kalix tidigare. Kommuner och regioner har en resa att göra avseende IT-säkerhet, alldeles oavsett Ukraina.

Medskicket från SKR är att det är klokt att ha kontakt med digitaliseringschefer och informationssäkerhetssamordnare för att kunna dela information sinsemellan. Här kan även t.ex. Kommunalförbund ha en

roll att spela i att dela information mellan kommuner. Det finns inget specifikt EU-nätverk för dessa frågor på en regional och lokal nivå.

Flyktingsituationen (Magnus Önnestig, Migrationsverket)

Magnus Önnestig är chef för nationella operativa avdelningen på Migrationsverket och utsedd av generaldirektör Mikael Ribbenvik att leda myndighetens ”särskilda händelse” med anledning av utvecklingen i Ukraina.

För närvarande pågår inte strider på marken i västra Ukraina, vilket gör att rörligheten för de som vill fly är god. UNHCR uppger att över 500 000 har lämnat Ukraina sedan i torsdags. Polen har tagit emot 281 000. De flyende söker dock inte asyl. Endast 10 procent av de som flytt har bett om polska myndigheters hjälp med logi, mat eller resa vidare. Dessa ges evakueringsstatus. Övriga tar sig vidare på egen hand. Tyskland har idag meddelat att 1000 ukrainska medborgare har tagit sig vidare från Polen.

Informationen från Polen är att de flyktingar som kommer är barn, kvinnor och äldre i o m att män i vapenför ålder (18-60 år) är förbjudna att lämna landet. Det finns inga signaler från Polen om ensamkommande barn på flykt. Information från Polen gör gällande att endast ca 30 procent av flyktingarna är vaccinerade mot covid-19.

I Sverige har 127 ukrainare sökt asyl från torsdag till söndag, varav ca 100 redan befann sig Sverige. Ukrainare kan resa in i Sverige viseringfritt och har rätt att vistas här i upp till 90 dagar. Av de som kom med färjan till Nynäshamn igår var det 4 som sökte asyl, drygt 40 gjorde det inte. Av de som flög in från Warszawa igår var det lite högre andel som sökte asyl. Det finns 3 348 ukrainare med arbetstillstånd i Sverige, vilket gör att de inte behöver söka asyl i nuläget.

Migrationsverkets nuvarande bedömning är att det kommer att komma fler ukrainare till Sverige, men de tror att många kommer att välja att stanna i länder med stora ukrainska diasporor. Migrationsverket har under de senaste åren kraftigt skalat ner sin mottagningskapacitet. Idag har myndigheten ca 11 000 platser, varav ca 1 300 är tillgängliga just nu. Myndigheten har nu börjat titta på upphandling av fler platser. Målet är ca 5 000 platser till. Myndigheten önskar dessa platser så nära den asylverksamhet de har idag, dvs. Stockholm, Göteborg, Malmö och Boden.

Igår kväll hade EU:s migrationsministrar ett extra möte och meddelade därefter att det så kallade massflyktsdirektivet (se 21 kap. utlänningslagen) eventuellt ska aktiveras. Eventuellt kommer beslut att fattas på torsdagens ministerrådsmöte. Direktivet kom till för ca 20 år sedan i kölvattnet av Kosovokriget och innebär i stort sett att utländska medborgare (i detta fall ukrainare) ges tillfälligt skydd i form av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd,

så kallat uppehållstillstånd med tillfälligt skydd. Tillståndet ska ges för tid som är beroende av rådets beslut (max tre år). Arbetstillstånd ska beviljas för samma tid. Ett sådant uppehållstillstånd kan sökas även om individen befinner sig i Sverige. Även anhöriga ska få uppehållstillstånd. Migrationsverket har idag inget svar att ge om hur regelverket ska tillämpas. Både Migrationsverket och SKR kommer att analysera detta. Det handlar om regelverk som aldrig tidigare har använts.

Migrationsverket kommer löpande att publicera information genom WIS, MSB:s portal för krisberedskap, vilket kommunernas beredskapssamordnare har tillgång till.

[Situationen i Ukraina - Migrationsverket](#)

[Migrationsverket ökar antalet platser i mottagningssystemet](#)

Migrationsverkets
nulägesbild

Riskbedömning (Ann-Sofie Eriksson & Erika Rönnevig, SKR)

SKR har löpande kontakter med MSB för att säkra att kommunerna får den myndighetsinformation som behövs och löpande avstämningar med krisberedskapssamordnare i kommunerna.

SKR:s medskick är att utgå från myndigheternas lägesbilder och de rekommendationer som myndigheterna ger. Beakta flyktingsammansättningen – kvinnor, barn och äldre – och se på vilka risk- och sårbarhetsanalyser som är gjorda i kommunen och vilka brister som har identifierats sedan tidigare. Att se över manuell backup för system, att ha kontakt med informationssäkerhetsansvarig, att ha rutiner för hur störningar ska hanteras och att se över leverantörer och försörjningsled är andra åtgärder som kan göras (se även nästa punkt).

Hälso- och sjukvårdsfrågor kopplat till situationen i Ukraina (Emma Spak, SKR)

Från regionerna kommer det dels frågor om vilken kapacitet Sverige har att bistå Ukraina genom att flytta skadade människor eller människor som pga. krisen blir utan vård till Sverige. SKR samarbetar med Socialstyrelsen kring hur sådana förfrågningar och en eventuell fördelning av patienter ska hanteras.

Det andra spåret av frågor handlar om att bistå med sjukvårdsmateriel till Ukraina. För många små initiativ riskerar att inte bli träffsäkra. SKR och Socialstyrelsen ser över även detta.

När det gäller försörjningsfrågorna (se punkten ovan) är varken Ukraina eller Ryssland leverantör av läkemedel eller sjukvårdsmateriel till Sverige, utan påverkan på försörjningen handlar snarare om att andra länder engagerar sig eller dras in i konflikten.

SKR, regionerna, Läkemedelsverket och apoteken analyserar tillsammans medicinförsörjningen. I den analysen måste även kommunernas behov synliggöras. Därutöver arbetar SKR tillsammans med Socialstyrelsen och Adda (f d SKL Kommentus) kring tillgången till hälso- och sjukvårdsmateriel på samma sätt som har gjorts under pandemin avseende skyddsutrustning m.m. I det arbetet ska Adda ha ett kommunperspektiv och se över vilka leverantörer kommunerna har och vilken sårbarhet som finns.

Nätverkets behov?

Nätverket efterlyser hjälp med regelverk kring ansvarsfördelningen mellan stat och kommun när det gäller mottagande av flyktingar samt om statliga ersättningar för detta. Det finns ett stort, positivt politiskt engagemang på lokal nivå, vilket ställer krav på tjänstepersoner att kunna redovisa juridiska och ekonomiska förutsättningar för olika åtaganden. Därutöver önskar nätverket särskilda möten med anledning av utvecklingen i Ukraina. SKR bjuder in till nytt möte måndag 7 mars kl. 16.30-17.30. SKR kommer så snart det är möjligt att publicera frågor och svar på sin webb.